

Ida Tolgensbakk:

Norsk folkeminnelag i samtid og framtid

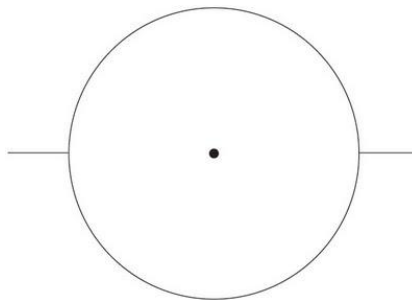
Ida Tolgensbakk er folklorist og for tiden leder for Norsk folkeminnelag

Norsk folkeminnelag fyller i 2010 nitti år – som miniforlag, eksklusiv bokklubb (Norges eldste), kulturformidler og folkeminnesamler. Laget er drevet kun av frivillig innsats. En innsats som har klart å gi ut ett eller to verker innafor feltet hvert år siden 1910. Det står respekt av energien, av skapergleden og av utholdenheten til de som har arbeida for og med laget i disse årene – noen i kort tid, andre hele sitt voksne liv. Uten å nevne namn vil jeg med dette få takke dere alle sammen.

Frivillighet er en fantastisk ressurs, men en ustabil ressurs. Vi lever med paradoksale situasjoner som at vi nylig maktet å gi ut praktverket *Lilja bære blomster i enge*, og starte prosjektet *Mangfoldige minner* – men at vi samtidig fremdeles ikke i 2010 har vårt eget nettsted, og at medlemmer og andre interesserte ofte må vente både uker og måneder før vi sender bestilte bøker. Styret vekslar mellom å være entusiastisk fulle av fantastiske ideer og store planer, og å føle at vi aldri strekker til. Det er en på samme tid sprek og noget skrøpelig nittiåring vi har med å gjøre.

Det har helt fra 70-tallet vært et ønske fra både styret og medlemmer at folkeminnelaget skulle ta vare på de moderne formene for tradert materiale. Velle Espeland viser til Reimund Kvidelands forslag om elefantvitser, og i min tid i styret har både barns lek, kjede-epost, medias dekning av

kronprinsesse Märthas englekurs, gåtetegninger og mye annet mer kuriøst stoff vært oppe som ønsket tema for framtidige utgivelser.

Hva er dette? Svar til slutt i teksten.

Et viktig felt der vi har gjort en innsats, er tradisjonsmaterialet som har kommet til Norge fra andre land gjennom innvandring i nyere tid. Barnesang har vært tema for en av de nyeste utgivelsene, men populærkulturens traderte former er det nok langt fram før vi virkelig får utgitt. Ingen manus har foreløpig hatt dette som tema. Til gjengjeld er vi stolte utgivere av Erik Henning Edwardsens trilogi om eventyrtegneren og -samleren Gerhard August Schneider. De tre bøkene viser at det fremdeles finnes store udekte felter å ta for seg av, også av det eldre materialet.

I styret sitter i dag noen som har vært med lenge, og noen som har vært med kort. Sjøl er jeg en av nybegynnerne,

med fartstid fra like etter årtusenskiftet. Felles for oss alle sammen er at vi ønsker å gjøre en innsats for å ta vare på en institusjon i arbeidet med norsk immateriell kulturarv, og at vi ønsker oss et moderne folkeminnelag, som samtidig tar vare på eldre tradisjoner innenfor folkloristikken.

Som Velle Espeland skriver i dette jubileumsskriftet, vet vi i grunnen lite om hvem det typiske folkeminnelagsmedlem er. Vi vet strengt tatt ikke om medlemmene ønsker endringer i utgivelsesprofilen, eller om de har vært fornøyde med styrets arbeid i de seinere åra. I mi tid i laget har vi hatt månedlige lukka styremøter, og et åpent årsmøte. Det er svært sjelden at mer enn ett medlem møter til årsmøtet ut over det avtroppende og påtroppende styret. Det kunne kanskje tyde på at vi er en skrumpende organisasjon, men andre ting peker i retning av det motsatte. Vi har et bitte lite, men jevnt, tilsig av nye medlemmer, og vi selger jevnt og trutt av lageret vårt. For tida kan det virke som om det største problemet vårt er at det er få som veit om oss, heller enn at det ikke er interesse for det vi driver med eller at vi ikke er nødvendige. Lokalhistorikere har behov for skriftserien vår som kilde – og det raskt voksende miljøet av norske fortellere bruker materialet vårt som inspirasjon.

Det kan være interessant å merke seg at vi selger vel så mye av de eldste

utgivelsene som av de nyeste. Samtidig åpner *So ro godt barn* og *Mangfoldige minner – fortellinger og folkeminner* og liknende utgivelser laget opp for nye miljøer, nye medlemmer, og nye impulser.

Folkeminnefaget har gått gjennom store endringer siden det ble oppretta som akademisk fag, kanskje større enn andre fag det er naturlig å sammenlikne seg med. Det henger kanskje naturlig sammen med at folkeminnefaget i perioder var nasjonsbyggerfaget framfor noe. Synet på Norge og det norske har endret seg mye. Det samme gjelder synet på sentrum og periferi. For ikke å snakke om hvem *folket* er i folkeminnefaget. I tillegg kommer de faglige paradigmeskifter og teoretiske trender. Endringene kan også leses i de stadige navnebyttene og omstruktureringene på universitetene. Folklorister er i dag ansatt ved institutter med lange bindestreksnavn, og det kan fra utsida se ut til at sammensmeltingen av etnologi og folkloristikk i Norge har ført verken til det etnologene eller folkloristene fryktet (at den ene skulle spise den andre), men at det har oppstått nye fag og interesseområder innenfor et kulturhistorisk fagfelt. Uansett er det mange utenfor academia som ser mørkt på framtida for det tradisjonelle folkeminnefaget, og for den saks skyld på framtida til folkloristikkens teoretiske innblikk i kommunikasjon og overføring av tradisjon.

I folkeminnelaget har vi bestemt oss for å se lyst på framtida. Den inneholder forhåpentligvis både samisk tradisjonsstoff, ballader, sms-folklore, klappeleker fra Groruddalen, et heidundrandes Asbjørnsenjubileum i 2012, svarte-bøker, kurdisk folkesang på Røros, en meritterende skriftserie og en mengde nye engasjerte medlemmer.

Å være en del av styret i Folkeminnelaget er lærerikt, og framfor alt gøy. Selv om vi ikke alltid får til alt vi ønsker oss, så dukker det stadig opp ting som gjør det vel verdt for oss å fortsette.

Vil du være med så heng på!

Vennlig hilsen leder av laget,
Ida Tolgensbakk

Svar på gåtetegningen:
en kineser på sykkel

